

Finnmark fylkeskommune
Finnmárkku fylkkagielda

Sentraladministrasjonen
Næringsavdelinga

Arkivsak: 07/00884

Ugradert

Arkivkode: 223

Saksbeh: Målfrid Baik

Saksgang
Fylkesutvalget

Møtedato
14.6.2010

Saksnr.
10/27

**NY PROGRAMPERIODE FOR ”VIRKEMIDLER FOR FOU OG INNOVASJON I
FINNMARK, 2011-2013”**

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

Fylkesutvalget vedtar at VRI Finnmark utarbeider en søknad til Norges forskningsråd om ny periode for VRI-Finnmark 2011-2013.

Vadsø 1. juni 2010

Runar Sjøstad
Fylkesordfører

BAKGRUNN

I 2007 fikk Finnmark fylkeskommune bevilget av Forskningsrådet kr. 5 mill til ”Program for virkemidler for regional FoU og innovasjon” (VRI) for perioden 2007-2009. Norges forskningsråd ønsker å videreutvikle VRI-satsingen med en ny 3-årig periode.

Når det gjelder utarbeidelse av søknad for ny periode for VRI-Finnmark 2011-2013, blir lagt opp til samme finansieringsløsning, selvom man ikke har avklart hvor mye midler programmet vil få. Høgskolen i Finnmark i samarbeid med Origo Nord vil stå for utarbeidelsen av søknaden. De vil samle innspill fra blant annet forskernettverket, et nyutnevnt utvalg på matsiden, styret og næringsavdelingen ved fylkeskommunen. Dette er i henhold til et styrevedtak i VRI Finnmark 19.april 2010.

Søknadsfrist for VRI 2011-2013 er 1. september.

Denne saken gjelder utarbeidelse av søknad til Norges forskningsråd om ny periode for VRI-Finnmark 2011-2013. Dette for å tilrettelegge for en tidlig politisk forankring av prosessen.

BESKRIVELSE

Hovedmålet for VRI-programmet er å fremme kunnskapsutvikling, innovasjon og verdiskaping gjennom regional samhandling og en forsterket FoU-innsats i og for regionene ved å:

1. Øke *bedriftsinitiert* FoU i Finnmark. Flere bedrifter i Finnmark skal ta initiativet til og gjennomføre forsknings- og utviklingsbasert innovasjon og nyskaping.
2. Øke *bredden* i FoU-tibud til regionalt næringsliv. VRI Finnmark skal bidra til å styrke kompetansen innen områder som er viktig for næringsutviklingen, men hvor vi ikke har spisskompetanse i regionen, for eksempel innen ulike teknologiske fag.
3. Styrke *samordningen* av FoU-arbeidet. VRI Finnmark skal utvikle et forskningsnettverk som involverer både regionale forskningsmiljø, kunnskapsparken, næringshagene og andre forskningsmiljø som arbeider i Finnmark.

Ideen i VRI programmet er å ha forsterket fokus på samarbeid mellom bedrifter og FoU-miljøer gjennom helhetlige regionale satsinger innenfor prioriterte innsatsområder.

Programmet retter seg mot disse tre type aktører:

- *Finnmark fylkeskommune, Innovasjon Norge, NHO og LO*
- *Bedrifter og bedriftsnettverk*
- *FoU-institusjoner i Finnmark*

I Finnmark har man valgt å knytte innsatsen mot ”matfylket” og ”energifylket”, som er i samsvar med RUP 2008-2009. VRI skal også understøtte utviklingen av Finnmark som opplevelsesfylke. I tillegg skal VRI – programmet bidra til å videreutvikle nærings samarbeidet med Russland.

Finnmark fylkeskommune står som prosjekteier og ansvarlig for VRI –Finnmark. Programmet har en styringsgruppe bestående av Finnmark fylkeskommune, Norut Alta, Innovasjon Norge, Høgskolen i Finnmark, NHO og LO. Den regionale representanten i Forskningsrådet har observatørstatus i styringsgruppen. Høgskolen i Finnmark har ansvar for prosjektledelse og sekretariatsfunksjoner i samarbeid med Origo Nord. I tillegg har Norut Alta ansvar for følgeforskning av programmet, som er et krav fra forskningsrådet.

Totalt for hele VRI-programmet 2007-09 samt 2010 er det bevilget 13,1 millioner kroner, hvorav Norges forskningsråd og Finnmark fylkeskommune har finansiert hver sin halvpart.

Beskrivelse av innhold og aktiviteter i VRI-programmet

VRI - programmet inneholder flere type oppgaver. Noen oppgaver gjøres som en felles innsats som koordineres fra Origo Nord, Høgskolen i Finnmark og Norut Alta.

VRI programmet har også søknadsbaserte midler, som enkeltbedrifter, bedriftsnettverk og FoU institusjoner kan søke om. Bedrifter i Finnmark kan for eks søke VRI Finnmark om midler til utviklingsprosjekt som krever forskningskompetanse i gjennomføringen. Prosjektene skal være viktige for bedriftenes kommersielle utvikling. Større innovasjonsprosjekter må finansieres fra andre ordninger. Man bruker følgende metoder:

- Finansierte FoU aktiviteter i bedrifter under konseptet ”kompetansemeglingsprosjekter”
- Gi forprosjektmidler til bedriftenes innovasjonsarbeid som forarbeid til større ”bedriftsinitierte innovasjonsprosjekter”
- Gi støtte og tilrettelegge for økt personmobilitet for ansatte i bedriftene, studenter og erfarne forskere. Målet er bl a å øke antall studentoppgaver som tar utgangspunkt i næringslivets behov. Ansatte i bedriftene kan også hospitere i FoU – miljøene.

For hele VRI-perioden fikk totalt 42 prosjekter og tiltak tilskudd fra VRI Finnmark innenfor følgende områder:

- FoU aktiviteter i bedrifter under konseptet ”kompetansemeglingsprosjekter”
- Forprosjektmidler til bedriftenes innovasjonsarbeid som forarbeid til større ”bedriftsinitierte innovasjonsprosjekter”
- Tilrettelegge for økt personmobilitet for ansatte i bedriftene, studenter og erfarne forskere.

Etablering av regionalt forskningsfond

I 2010 ble syv regionale forskningsfond opprettet i henhold til Stortingets beslutning. Troms, Nordland og Finnmark fylkeskommune har et felles forskningsfond i Nord-Norge. Forskningsfondet for Nord-Norge vil få årlig tilført mellom 25-30 millioner kroner.

Målet med regionalt forskningsfond er å styrke forskning for regional innovasjon og utvikling. Forskningsfondene skal støtte opp under regionens prioriterte innsatsområder ved å støtte FoU-prosjekter initiert av bedrifter, offentlige virksomheter, inkludert universiteter, høyskoler og forskningsmiljøer.

Etablering av regionalt forskningsfond kan ses på som et bidrag for å styrke den regionale FoU-aktiviteten ytterligere i tillegg til VRI-programmet. Forskjellen mellom disse to satsingene er at VRI-programmet knyttes til det enkelte fylket mens forskningsfondet operer på regionsnivå på tvers av fylkene. Det regionale forskningsfondet er et finansieringsinstrument for store tunge regionale forskningsprosjekter, og det stilles meget høye kvalitetskrav til forskningsprosjektene. VRI-programmet skal derimot bidra til å stimulere til mer FoU-aktivitet gjennom en mer utøvende aktivitet overfor bedrifter og ved bruk av virkemidler til bedriftsrettede forprosjekter. VRI skal ikke finansiere stor tunge forskningsprosjekter. VRI-programmet og regionalt forskningsfond bør derfor ses på som komplementerende og ikke overlappende verktøy for å bidra til økt regional forskning og FoU-aktivitet. Med dette som utgangspunkt har derfor fondsstyret for Nord-Norge og

VRI-Finnmark knyttet kontakt og dialog med hverandre for å kunne samarbeide om å få til en best mulig effekt av disse ordningene.

Utarbeidelse av søknad om ny periode for VRI-Finnmark

I den nye søknaden tas det sikte på å videreføre det arbeidet som er utført i VRI-Finnmark i perioden 2007-2010. Det innebærer fokus på å initiere til og gjennomføre FOU-arbeid i Finnmarksbedrifter, videre bidra til økt samhandling mellom næringsaktører, offentlige institusjoner og FOU-miljøer regionalt, nasjonalt og internasjonalt. I dette ligger det også et tydelig mål om å stimulere FOU-miljøene til å bli mer næringsorientert. Det vil si økt fokus på næringsnyttige problemstillinger i forskning. Organiseringen forventes å bli den samme som tidligere ved at Finnmark fylkeskommune er prosjekteier og har styreleder, mens Origo Nord, HiF og Norut Alta har prosjektledelse og ansvar for drift.

I det nye VRI prosjektet vil det skje noen endringer basert på erfaringene fra forrige periode. For det første ønskes det økt fokus på utveksling av personell mellom næring og FOU. For det andre har man erfart at man ikke har utnyttet VRI styrets kompetanse og erfaring i tilstrekkelig grad. Det tas derfor sikte på å utvikle et internt utviklingsprosjekt hvor styret og sekretariatet har en mer aktiv rolle enn tidligere. Den tredje endringen fra forrige periode er at forskningsprosjektet, som gjennomføres av Norut Alta, i større grad skal brukes i VRI-satsingen. Her er det en ambisjon om at følgeforskningen skal spille en mer aktiv rolle.

VURDERING

Formålet med VRI programmet er å bidra til økt innovasjon i Finnmark. På mange steder i Finnmark preges næringslivet av små bedrifter, ofte basert på lokale ressurser, og med liten tradisjon for kontakt med FoU- miljøene i sine utviklingsprosesser. Fylkesrådmannen understreker derfor at næringsutvikling i Finnmark vil være spesielt avhengig av forskningsbasert kunnskap knyttet til muligheter og vilkår for økt lønnsomhet gjennom produktutvikling og nyskaping.

I den sammenheng mener fylkesrådmannen at det er viktig å legge til rette for et langvarig samarbeid mellom FoU- miljøene, næringslivet og virkemiddelapparatet. Fylkesrådmannen oppleverer at aktørene i Finnmark har fått til å koordinere denne type felles innsats i fylket. Slik sett ser fylkesrådmannen positivt på en ny VRI- periode. Dette for å styrke grunnlaget for et mer langsiktig arbeid basert på regionale forutsetninger.

Fylkesrådmannen ser at det er viktig å bryte ned barrierer mellom kunnskapsmiljøene og næringslivet. Det er en utfordring å utvikle en kultur i næringslivet for at det er nødvendig å delta i kunnskapsutviklende prosesser. Samtidig vil det også være en utfordring å stimulere FOU- miljøene til å bli mer næringsorientert. Dette forutsetter en fleksibel og ubyråkratisk bruk av virkemidlene basert på kjennskap til de regionale forhold og de regionale aktørene. Fylkesrådmannen er av den oppfatning at VRI-Finnmark har åpnet opp for denne type eksperimenter, samtidig som det er etablert gode rutiner og felles læringsarenaer som sikrer kritisk refleksjon rundt bruken.

VRI Finnmark har i perioden 2007-2010 bidratt til øke FoU-aktiviteter i bedrifter. På landsbasis er det VRI Finnmark som kan vise til flest næringsrettede tiltak. Dette mener fylkesrådmannen er positivt. I henhold til statistikk fra Norges forskningsråd har næringslivet i fylket lavest innovasjonstakt og færrest FoU-aktiviteter i landet.

Fylkesrådmannen mener det er viktig å se VRI-satsingen i sammenheng med det regionale forskningsfondet Nord-Norge. Disse ordningene kan bidra til å styrke FoU-innsatsen ytterligere i Finnmark. Fylkesrådmannen mener at disse ordningene kan utfylle hverandre på en god måte, men den ene ordningen kan derimot ikke erstatte den andre ordningen. For det første er VRI-programmet knyttet til Finnmark, mens det regionale forskningsfondet skal dekke de tre nordligste fylkene. Man kan dermed tilpasse VRI-programmet mer opp mot Finnmarks egne utfordringer i forhold til det regionale forskningsfondet. For det andre er VRI-programmet basert på en aktiv og utadrettet aktivitet overfor bedriftsmiljøene. Det regionale forskningsfondet bør ses på som et finansieringsinstrument. Dernest skal VRI bidra til å få flere bedrifter til å starte med FoU-aktiviteter gjennom midler til forprosjekter og skal ikke finansiere store og tunge forskningsprosjekter, som er formålet til det regionale forskningsfondet. Fylkesrådmannen vil understreke at det regionale forskningsfondet er en god ordning for å stimulere til samarbeid i landsdelen mellom forskningsmiljøer og bedrifter om næringsrettet forskning.

Et prioritert satsingsområde i det regionale utviklingsprogrammet 2010-2013 er næringsrettet FoU-innsats. Fylkesrådmannen mener det er riktig å vurdere muligheter for et nytt VRI-program i Finnmark.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

Fylkesrådmannen foreslår at fylkesutvalget gjør følgende vedtak:

Fylkesutvalget vedtar at VRI Finnmark utarbeider en søknad til Norges forskningsråd om ny periode for VRI-Finnmark 2011-2013.

Vadsø 21.mai 2010

Tom Mikalsen
Fylkesrådmann

Tore Gundersen